

Nowy Wiśnicz, 4 lutego 2024

**Zarząd Główny**  
Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków

ul. Szwoleżerów 9, pok.26  
00-464 Warszawa,  
info@skz.pl

Rada Fundacji Dziedzictwa Kultury i Natury ma zaszczyt zgłosić swego kandydata do Nagrody im. Gerarda Ciołka za rok 2024 w osobie dyrektora Pawła Jaskanisa. Jest on postacią, której szerzej w świecie ochrony dziedzictwa przedstawiać nie trzeba, muzealnikiem, urzędnikiem, naukowcem, człowiekiem, który przede wszystkim tchnął nowego ducha w rezydencję Jana III Sobieskiego, pałac w objęciach Muzeum Narodowego strupieszają. Od 1 lipca 2002 dyrektor Muzeum Pałacu w Wilanowie (od 2013 Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie) w trzech kadencjach: po konkursie i z wyboru organizatora - ministra od 2012 i 2019.



**Charakterystyka działalności i opis dokonań**

W latach 1977-1985 - studia na Uniwersytecie Warszawskim z zakresu historii sztuki i archeologii pradziejowej - magister historii sztuki (dyplom dotyczył dzieł sztuki romańskiej), absolwent archeologii. W programie nauczania historii sztuki dwa semestry muzealnictwa. 1986-1989 – kursy wewnętrzne w PP PKZ, dotyczące badań i konserwacji dóbr kultury w zakresie historii urbanistyki, badań architektonicznych i archeologicznych, specjalistycznej dokumentacji zabytków, ekspozycji zabytków po

wykonaniu konserwacji itp. 1988-89 - studia podyplomowe z zakresu konserwacji zabytkowych parków i ogrodów w Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Od 1978 do 1990 r. prace zlecone i umowy o dzieło z zakresie ochrony zabytków (zatrudniony wy dzisiejszych zasad działalności gospodarczej) - dokumentacja i badania historycznego budownictwa, cmentarzy, parków i mobilów sakralnych. Od 1978 r. współpraca z Ośrodkiem Dokumentacji Zabytków i administracją ochrony zabytków w 16 województwach (z 45). 1985-1989 specjalista w Pracowni Urbanistyki i Architektury (badań i studiów) w Oddziale Badań i Konserwacji w Przedsiębiorstwie Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków w Warszawie. Od 1 stycznia 1990 specjalista w Departamencie Ochrony Dóbr Kultury i Muzeów w Ministerstwie Kultury i Sztuki. Od kwietnia 1991 r. do maja 1992 r. starszy specjalista w Departamencie Muzeów Ministerstwa Kultury i Sztuki . Od dnia 1 czerwca 1992 do maja 1994 r. wicedyrektor Departamentu Działalności Kulturalnej, zaś do 30 czerwca 1996 r. wicedyrektor Departamentu Sztuki w Ministerstwie Kultury i Sztuki. Od dnia 1 lipca 1996 r. do dnia 10 lutego 1999 r. Zastępca Generalnego Konserwatora Zabytków, zatrudniony w Biurze Ochrony Zabytków Państwowej Służby Ochrony Zabytków, a uprzednio od dnia 1 lipca do dnia 31 września 1996 r. w Biurze Ochrony Dóbr Kultury i Muzeów Państwowej Służby Ochrony Zabytków. Od dnia 19 lutego 1999 r. do 31 marca 2002 r. z nominacji Prezesa Rady Ministrów dyrektor generalny w Urzędzie Generalnego Konserwatora Zabytków – centralnym urzędzie administracji rządowej, jako że GKZ był centralnym organem w zakresie ochrony zabytków w administracji rządowej. Od 1 lipca 2001 r. ponownie zatrudniony w wyniku konkursu na stanowisko dyrektora generalnego urzędu (wymóg ustawy o służbie cywilnej) w wówczas tzw. puli strategicznej kadry służby cywilnej RP. Od 1 kwietnia do 30 czerwca 2002 r. pracownik korpusu służby cywilnej w Ministerstwie Kultury, „wykonujący do 30 kwietnia zadania związane z likwidacją centralnego Urzędu Generalnego Konserwatora Zabytków” z dniem 31 marca 2002 w wyniku reformy administracji rządowej.

Członek Rady Ochrony Zabytków (2004-2018) i Rady ds. Muzeów (trzecią kadencję, w dwóch przewodniczący z wyboru) przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zastępca Przewodniczącego Rady Ochrony Zabytków przy Prezydencie m. st. Warszawy (2003-2011). Członek ministerialnych komisji ds. nowelizacji ustawy o muzeach (trzech lub czterech) od 2004 r. Członek rad muzeów i innych instytucji: Muzeum Zamku w Łańcucie (w czterech kadencjach przewodniczący z wyboru, Muzeum Narodowego w Szczecinie (przewodniczenie przez cztery kadencje), Muzeum Łazienki Królewskiej w Warszawie (trzy kadencje), Muzeum Historii Miasta Stołecznego w Warszawie (dwie kadencje przewodniczący), Muzeum Okręgowego w Sieradzu (trzy kadencje przewodniczący), Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy (kadencja), Muzeum Okręgowego w Suwałkach (kadencja), Muzeum Zam-

kowego z Pszczynie (trzy kadencje – dwie przewodnicząc), Muzeum Podlaskiego w Białymstoku (kadencja), Muzeum Józefa Piłsudskiego (kadencja). Członek rady powierniczej Muzeum Narodowego w Warszawie. Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku (1993-1999), miejskiej Galerii Bunkier Sztuki w Krakowie (od 1995 do 1999 r.), Rady Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie (1994-2023).

**Od 1 lipca 2002 do dziś dyrektor Muzeum Pałacu w Wilanowie.** W zakresie jego obowiązków znalazło się (według kontraktu) sprawowanie opieki nad zabytkiem, zespołami zabytków i integralnej ochrony dóbr kultury i natury, w tym krajobrazu historycznego; zarządzanie zespołami zasobów kultury i natury oraz ich udostępnianie; organizacja procesów opieki, określonych w art. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, oraz ochrony przyrody i środowiska w skali 93 ha w dwóch zabytkowych parkach – Wilanowskim i Morysińskim z uwzględnieniem powiązań krajobrazowych, funkcjonalnych i środowiskowych (np. hydrologicznych i w zakresie skażeń powietrza, wód chemicznych, mechanicznych, biologicznych i bieżących antropogenicznych – jak hałas, światła, śmiecenie, złodziejstwo, zniszczenia, bandytka ...) historycznego otoczenia, będącego częścią wielkoprzestrzennej kompozycji rdzenia krajobrazowo-funkcjonalnego, ukształtowanego według zasad wilegiatury w XVII w. (dla 56 łanów) i farm ornee z przełomu XVIII i XIX w. dla ok. 3300 ha z liczącego ok. 6900 ha ca 1912 r. majątku ziemskiego.

#### **Odznaczenia i wyróżnienia:**

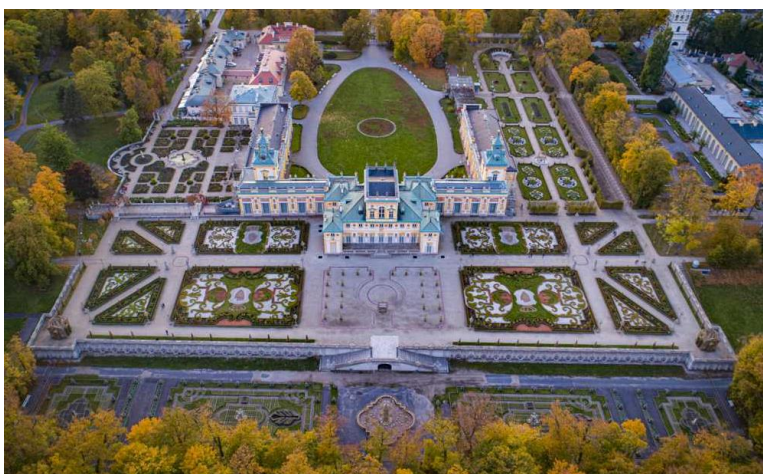
Za swą wszechstronną działalność zawodową i społeczną otrzymał m.in. medalem Zasłużony Kulturze srebrną Gloria Artis (w 2014), doroczną Nagrodą Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2014), medale Ministra Obrony Narodowej – srebrny i złoty - za zasługi dla obrony narodowej (l. 90 XX w./medal Zasłużony dla Mazowsza.

#### **Uzasadnienie**

Przestrzeń działań zawodowych i społecznych Pawła Jaskanisa jest ogromna, ale wnioskodawca chce skupić się na jednym z jej aspektów, najbliższym działaniom i upodobaniom patrona nagrody – dbałości o ogrody pałacu w Wilanowie. Postawą były wieloletnie plany, aktualizowane w miarę postępów prac, pod muzeum miejsca pamięci i królu Janie III i sztuce – ku Muzeum staropolskich wzorów kultury i natury. W latach 2009–2011 dzięki trzem prowadzonym przez Muzeum projektom, dofinansowanym z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska możliwa była rewaloryzacja kilku ogrodów.



Cultural Fundacja  
and Natural Dziedzictwa  
Heritage Fund Kultury i Natury



zrealizowanych projektach w pełni zostały zrewitalizowane ogrody formalne przy pałacu – na górnym tarasie (hafty przeniesione z dokumentacji ogrodów w Żółtkwi), neorenesansowy ogród północny z dwustopniowym (od pergoli) wgłębniakiem przy Gaju Akademosy, neorenesansowy Ogród Różany,

ogród i park na wsch. od Oranżerii, cztery kwatery przedpola pałacowego. Z braku finansowych nie doczekały się realizacji kwatery z Górą Bachusa i dwudzielnego dziedzińca pałacowego. Przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne związane z uporządkowaniem zieleni, usunięciem samosiewów, a także roślin w złej kondycji. Wykonano nasadzenia roślin wieloletnich i uzupełniono historyczne kompozycje. Dzięki temu ostatecznie odtworzono pierwotny, zgodny z zachowanymi przekazami charakter ogrodów. Przeprowadzono kompleksowe badania archeologiczne terenów rezydencji wilanowskiej. Warto podkreślić, że realizacje ogrodowe doprecyzowały kierunek ustalony w latach 40 i 50 XX w. przez Gerarda Ciołka, zmieniając jednak szatę roślinną na zgodną z barokowymi nasadzeniami (odejście od żywotników, które zresztą po ok. 40 doszły kresu życia, na rzecz grabów; wprowadzenie w

dużym zakresie lip, odtwarzanie wiązków etc.). Korekty wymagały przebiegi niektórych alei (np. Altana Chińska była przechodnia z wejściem od pd. z alei na grzbiecie odcinkowego wału, co jednak na razie uniemożliwia kilka drzew zasadzonych w l. 50 XX w.). Ważnym krokiem w stabilizacji pracy w ogrodach było zbudowanie nowych szklarni i palmiarni; od 2008 muzeum samodzielnie produkować znaczną część sadzonek haftów.



Niezależnie od ww. projektów muzeum dąży do rewitalizacji parków krajobrazowych (zdjęcie asfaltów, nowe nawierzchnie alei, ogrody deszczowe, uporządkowanie brzegów Potoku Służewieckiego, Jeziora Wilanowskiego i Stawu Południowego (ca 10.3 km faszynowania), urządzeń wodnych jak przepusty (trzy), oczyszczenie zbiorników, pełnej rewaloryzacji mocno zdegradowanych ogrodów – formalnych na dolnym tarasie, przy Oranżerii od pd. i przy Figarni, kuchennych za Komisarią, przy Browarze (w formule społecznej), ewakuacyjnej drogi pn. za Oranżerią – szacunek sięga ok. 200 mln zł. Szacunek ogółu prac przy rezydencji w granicach muzeum w najbliższych ok. 15 latach sięga ok. 650 mln zł, aby uzyskać standard zachowania wartości i rewaloryzacji, zwłaszcza w obu parkach – bez konserwacji muzealiów, inwestycji w zakresie infrastruktury turystycznej i środowisko.

Królewski Ogród Światła ożywił w 12 sezonach wcześniej zamknięte jesiennymi i zimowymi wieczory otoczenie pałacu. Bez szkody dla roślin cieszy tymczasowa instalacja cieszy ok. ćwierć miliona osób w sezonie. Paradoksalnie najgłośniejsze było o nich wśród publiczności, która jak się okazało, nigdy wcześniej do muzeum nie przychodziła. Współpraca ze Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego rodzi nadzieję na podjęcie zagospodarowania na cele turystyczne terenów sąsiednich o powierzchni ok.



Cultural Fundacja  
and Natural Dziedzictwa  
Heritage Fund Kultury i Natury

250 ha (z miejskimi) na ekomuzeum według uzgodnionych założeń rekonstrukcji historycznych sposobów użytkowania (bez hodowli), regeneracji środkowej, bioróżnorodności, retencji z wykorzystaniem historycznych polderów (do naprawy) w ramach zarządzania kryzysowego w tej części warszawy (na terenach zalewowych Wisły). Muzeum i uczelnia prowadzą projekty badawcze, publikują wspólnie i złożyły dwa wnioski o profilu naukowo-edukacyjnym (Interreg, Tetris), wykorzystując doświadczenia i potrzeby muzeum z realizacji programów edukacyjnych dla przyrodników.



Uważamy, że Nagroda im. Gerarda Ciołka znajdzie w osobie dyrektora Pawła Jaskanisa ze wszelkimi miar godnego laureata.

*Z poważaniem*  
*Roman Kowalski*

**Fundacja Dziedzictwa Kultury i Natury**  
32-720 Nowy Wiśnicz, ul. Zamkowa 13  
KRS 0000883511  
NIP 8681980215 REGON 38814813  
e-mail: [biuro@ochronadziedzictwa.pl](mailto:biuro@ochronadziedzictwa.pl)